

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שלישי כ"ז באייר תשע"ד

בס"ד

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

ראש השנה - י"ט

1. מדוע במגילת תענית קבעו את ג' תשרי כיו"ט. [על ביטול כתיבת ש"ש] הרי בזמן ביהמ"ק צום גדליה נהפך לשמחה וממילא היה יו"ט? נכתב כדי לאסור יום שלפניו בתענית. וזה שהוא יום שאחר ר"ח אין זו סיבה שיהיה אסור להתענות כיון שר"ח דאורייתא ואינו צריך חיזוק, אבל מועדים דרבנן צריכים חיזוק. וכן מצינו בברייתא שהימים הכתובים במגילת תענית אסורים בתענית לפניהם ולאחריהם, אבל שבתות וימים טובים מתורים לפניהם ולאחריהם, כיון שהם דאורייתא ואינם צריכים חיזוק. ומה שלא נאסר יום זה ממילא כיון שהוא יום שלפני צום גדליה, כיון שצום זה הוא דברי קבלה [נביאים] ואף הוא אינו צריך חיזוק.
2. כשגזרה המלכות שלא יעסקו בתורה, ועל המילה ועל השבת, מה עשה יהודה בן שמוע וחבריו, ומה מוכיחה הגמ' מכך? נטלו עצה ממטרוניתא שכל גדולי רומי מצויין אצלה, אמרה להם באו והפגינו בלילה. הלכו והפגינו ואמרו אי שמים לא אחיכם אנחנו וכו' מה נשתנינו מכל אומה ולשון שאתם גוזרים עלינו גזירות קשות וביטולם. ואותו יום היה כ"ח אדר, ועשוהו יו"ט. ומוכח שלא בטלה מגילת תענית שהרי לא היו מוסיפים ימים טובים חדשים כשהקודמים נתבטלו. ואין לומר שהיה זה בזמן שביהמ"ק קיים, שהרי ר' יהודה בן שמוע הוא תלמידו של ר' מאיר. [והראיה: ממתני' בשבת - כלי זכוכית שנשטמו ואח"כ נקבו, כשהטיף לתוכם אבר שוב, נחלקו התנאים אם נחשב ככלי זכוכית שאין חוזרין לטומאה ישנה או ככלי מתכות שחוזרין לטומאה ישנה. ור' יהודה ב"ש מטמא משום ר"מ] ור' מאיר חי אחרי החורבן.
3. למסקנא, ישנה מחלוקת תנאים [ר' מאיר ור' יוסי] האם כשאין ביהמ"ק בטלה מגילת תענית. מה ההלכה בזה? בחנוכה ופורים לא בטלו, ובשאר הימים טובים המוזכרים שם בטלו.
4. מדוע יצאו שלוחים על תשרי, הרי מימות עזרא לא מצינו אלול מעובר, וכיון שיצאו שלוחים על ר"ח אלול נדע את מועדי תשרי? לא מצינו מעובר כיון שלא היה צורך, אך אם יצטרכו יעברו. ואע"פ שהרחוקים לא ידעו בר"ה עצמו וינהגו ר"ה שלא בזמנו מ"מ עדיף כדי שלא יתקלקלו כל המועדות. ומוכח כן מהלשון "מפני תקנת המועדות".
5. אם נתעברה שנה, לרבי יוצאים אף על אדר שני ולתנא דמשנתנו אין יוצאים. במה נחלקו? להו"א: האם אחר שנהגו מצוות בראשון צריכים לשוב ולנהוג בשני. למסקנא: כמה ימים אדר ראשון כשמעברים השנה - לת"ק 30 יום. אמנם רבי סובר כרשב"ג שרצו עושים 30 יום, רצו עושים חדש [29]. ולפיכך סובר שצריך לשלוח שלוחים שיודיעו ומצינו בענין זה דעות נוספות: א. ר' יהושע בן לוי העיד ששני האדרים חסרים. ב. ר' סימאי העיד - רצו עושין מלאין, רצו עושין חסרין, רצו אחד מלא ואחד חסר. ומשום רב אמרו, ראשון מלא ושני חסר, עד שיודע שקבעו בא"י אחרת.